

Biskopens visitationstal i Töreboda pastorat

18 söndagen efter trefaldighet, 19 oktober 2025, Töreboda församlingshem

Stort tack Kristina!

och tack till er **alla** här i Töreboda å hela visitationsteamets vägnar!

Vi har haft tre fantastiska dagar, det är väldigt, väldigt fint att besöka Töreboda pastorat med era församlingar. Särskilt fint har jag tyckt att det varit promenera längs kanalen på morgonen. En morgon jag gick ut hade dimman just lättat, men den låg fortfarande kvar i kanalen, det kändes magiskt. Då tänkte jag: är det så ni har det här? Sådär härligt magiskt? Vad härligt att höra!

Ja, då ska jag försöka sammanfatta lite tankar om det jag har sett och hört under dom här dagarna. Jag tänker i bilder så därför visar jag en massa bilder, annars måste jag stå och läsa innantill och det tycker jag är lite trist. *Visar bild på bonad från Hova församlingshem.* –Här är vi inte längre! Om jag läste rätt så står det "Gamla Hova" under bonaden. Det är bilder från Hova, som jag föreställer mig det från ganska länge sedan. Här är vi inte längre, och ändå är vi där! För vi står liksom i förbindelse med dom som har gått före oss, som har vårdat och älskat sin bygd och sina kyrkor. Jag såg också en bild på en kvinna som går med en korg, såhär, med krökt rygg. Jag undrade vad hon bar på? Om det var ved, bröd eller kött eller något annat? Vi står i en kedja tillsammans med dom som har gått före. Och vi ska en dag lämna över också – till dom som följer efter oss.

Jag har fått äran att följa försoningsprocessen mellan Samerna och Svenska kyrkan. Och där finns ett ord på samiska som betyder ungefär: Välsignelse. Själva bilden för ordet betyder att när man kommer till en plats och använder den platsen så gör man det med så lite åverkan som möjligt, så att inget ska förstöras där. Och när man går därifrån så lägger man en bit torr ved och lite torr mossor så att nästa person som kommer dit ska kunna använda platsen, nyttja den på ett gott sätt och värma sig. Det är att dra välsignelse över varandra. Jag tycker det är en väldigt fin bild.

Och jag tänker att det är det vi ska göra under den tid som är vår att låna kyrkan. För det gör vi – vi lånar kyrkan av våra barn som ska ta över efter oss.

Så vad är då en biskopsvisitation?

Ja det är att fira mässa, det är att äta otroligt god soppa, den var sååå god! Och det är att tala, bland annat om utvecklingsområdena som ni har här i pastoratet: Klimat & miljö, Gudstjänst och Barn & Unga.

Det är ju så att biskopen kommer hit vart 12:e år och då är den främsta funktionen att se till att ni kan fungera som församlingar i ett pastorat. Tillsyn betyder både att **tillse** att ni följer lagar, regler och ordningar och sånt där. Men det är också att **se till** att ni kan få dom bästa underlagen för att fungera tillsammans. Så båda dom funktionerna är biskopens uppdrag vid en biskopsvisitation. Och som ni nu lätt kan ana så kan inte jag göra allt det själv. Så därför har jag med mig mitt eminenta team, vi börjar med kontraktsprost Charlotte Holmgren, som är kontraktsprost i Vadsbo kontrakt där Töreboda pastorat ingår. Jag har också en annan kontraktsprost här och det är Eva Posth som är kontraktsprost i Billings kontrakt. Och föregångaren till Charlotte är Willem-Jan som också är här, så jag har liksom lyxen att få det bästa stödet i min funktion. För kontraktsprostarna är mitt stöd ute i kontrakten. Dom ger mig råd, stöttar och hjälper mig och finns med under visitationerna. Bredvid Charlotte står Lovisa Nyman som är stiftsteolog. Det är hennes första och enda biskopsvisitation för att hon ska få en inblick i hur vi gör i Skara stift vid visitationer. Och så har vi Marie Barrljung som är biskopssekreterare till vardags och här är hon kontaktperson. Göran Ohlsson är också kontaktperson, stiftsdiakon och rekryterare till vardags. Och sen har vi Sofia Wallengren som är en av mina fyra ungdomsrådgivare. Som ni ju ser är jag ju inte ung längre, så därför behöver jag någon som hjälper mig att uppmärksamma det som jag tror att jag kan och som jag inte kan – nämligen dom ungas blick, råd och tankar. Så jag är jätteglad för att ni varit med under dom här dagarna, även om det bara är du som är med idag Sofia. Martin Wikman, min adjunkt som hjälper mig med allt från mössor till stavar till kläder till gudstjänstordningar, men som också har ett övergripande ansvar för hela visitationsprogrammet Vägen vidare. Tack till er.

Nu har jag ju gjort några nedslag i det som jag har sett och som jag vill uppmärksamma er på och säga något särskilt kring.

Det första är det här: vi talar om gudstjänstutveckling och vi talade om varför man hälsar välkommen egentligen när man är kyrkvärd och delar ut en psalmbok. Vi är ju **alla** välkomna, vi är ju **alla** en del av gemenskapen. Så är det liksom jag som hälsar dej välkommen till mitt hus? Nej det konstaterade vi: det är inte mitt hus. Ingen av oss äger kyrkan. Vi kan äga byggnader, men vi äger inte kyrkan. Vi är en del av det som utgör kyrkan när vi bär på och uppfyller det som evangeliet säger. Det är ju därför Jesus säger till oss att vi är ett tempel av levande stenar. Kyrkan är också vi – var och en av oss.

Och därför är det viktigt med samverkan. Ni har fyra församlingar och församlingarna har ett pastorat, inte tvärtom. Det är inte pastorat som har församlingar. Utan församlingarna har ett pastorat. Varför har man det då? Jo det är för att vi ska samverka med varandra. För att vi behöver samarbeta, stötta och så bli en kyrka tillsammans här på denna plats.

Det är viktigt att inte förväxla – inte heller jag får förväxla – min inbjudan med Guds inbjudan. Det är inte jag, Ulrica, som bjuder in. På uppdrag av Gud bjuder jag in. Det är **det** kyrkan handlar om. Kyrkan handlar om att alla människor ska få tillgång till den nåd och upprättelse som evangeliet handlar om. Det är den viktigaste funktionen. Inte att jag ska stå och välkomna den som jag tycker passar eller inte. Och så är det inte här, tack och lov, det är jag väldigt glad för! Ett exempel är att jag blev så glad att jag såg att ni använder Herrljunga kommunionssvin. Det är ett exempel på att göra den där öppna kyrkan och göra välkommandet möjligt för alla att ta emot Guds nåd och upprättelse. Ni själva skriver faktiskt det som jag står och talar om, det tycker jag är fint! På er hemsida står det såhär:

"Gud välkomnar alla till gudstjänst.

Vi får komma som vi är med våra egna rörelser och uttryck.

En gudstjänst är öppen för alla."

Det säger ni! Så egentligen behöver jag inte stå och säga det.

Jag tyckte det var jättefint och jag tycker att bilderna på er hemsida är härliga – det är en barngrupp som sitter med Pia och det är en konfirmandgrupp som liksom hoppar utanför kyrkan och så är det en liten kille eller tjej som står på en stol på orgelläktaren i kyrkan där vi nyss var. Kyrkan är för alla och varför är den för alla? Jo för Gud söker oss alla, det är det viktigaste uppdrag.

–Var är kyrkan?

Nu kanske ni tänker: nu kanske hon helt har tappat det? Men var **är** kyrkan? Det pratade jag om i onsdags och då visade jag en bild som jag såg på er anslagstavla i ungdomsrummet. Vi har så lätt att förväxla kyrkan med byggnaden. Eller med våra egna sammanhang. Men en Luthersk kyrka är också överallt – precis som jag sa i predikan. Så dom där frågorna: Hur ska vi nå ut? Hur ska vi öka våra medlemssiffror? Det är frågor som ofta frestar oss att tänka i banor som gör att det är vi som ska äga den. Kyrkan är där, och där och där och där! Och varför kan jag säga det? Jo, för jag har sett det under dom här dagarna. Jag har sett och hört om er pilgrimsgrupp – det är kyrkan. Familjerådgivning, festivalkyrka, ekumeniskt råd – eller två till och med tror jag, julsmylningskör, bibeläventyret, deltagande i POSOM-grupp, grötfest, närvaro på skolan, Ko-släpp... hur kan det vara kyrka?

Jo det är det faktiskt! Fröbibliotek, Töre-turen och så allt som inte syns och hörs. Det är också väldigt viktigt att understryka. Jag har inte sett allt. Jag har inte hört allt. Det har inte ni heller. För somligt varken syns eller hörs. Och det är som det ska. Det är också en del av kyrkans kärna. Alla samtal och alla möten som våra diakoner och diakoniassistenter gör är otroligt viktig del av kyrkans arbete. Och allt det där som vi inte ser förrän då det inte har gjorts så att säga, utan som vi bara förutsätter att det ska ske. Här finns så otroligt mycket god vilja i det här pastoratet. Och det är så glädjande tycker jag. Här finns så många lojala medarbetare och förtroendevalda och ideella som bär

evangeliet, även fast man kanske inte tänker på att man gör det. Men man gör det möjligt för oss människor att få känna att vi är värda någonting i Guds ögon.

I onsdags frågade jag er som var och lyssnade i kyrkan: "är det någon som gjort en god gärning idag?" Och då var det någon som räckte upp handen. Då sa jag: "då har du gjort kyrka idag". Det är så det är. Alla dom där små och stora handlingarna gör att vi tillsammans bär evangeliet ut i världen.

Detta innebär ju också att det ibland blir skav. Det här att vi **gör** och **är** en kyrka tillsammans med olika funktioner och olika uppdrag, olika arbets- och ansvarsområden. Det gör ju också att vi har olika längtan: vi tycker olika, vi tycker lite olika om hur vi ska fira gudstjänst, eller kanske snarare **var** vi ska fira gudstjänst. Det har inte undgått mej att höra att det finns lite skav i det. Det är inget konstigt. Så är det, så fungerar vi människor. Men därför tror jag det är otroligt viktigt att vara rädda om – och se lite av det som jag sa i predikan – att lyssna i tro innebär att lyssna och att tro gott. Och ibland kan man behöva göra det ganska mycket.

Jag har en bild som jag visar ibland. Nu får ni tänka er en 6:a, nummer sex – och så står jag här på ena sidan och pratar med personen framför mej. Och så försöker jag beskriva: "det här är ju nummer sex som ligger framför mej". Men personen här på andra sidan menar: "nej det är det ju absolut inte, det är ju nummer 9!" Ibland kan man behöva – i det lyssnade samtalet: ta den tiden det krävs att se det utifrån den andres horisont.

Ibland kan vi också känna sorg, över varför inte flera kommer till gudstjänster. Och då hörde jag också ett lysande svar: "*vi får inte glömma alla dom andakter som firas överallt under veckan i alla grupper och alla små sammanhang.*" Det är också en gudstjänst. Det är ju som det är idag med våra olika engagemang, särskilt barnfamiljers engagemang och andra engagemang som gör att vi har andra saker vi behöver göra och behöver prioritera att göra. Sen är det alltid underbart att vara många – som idag – när vi firade gudstjänst, det är underbart att vara många.

En passning jag gärna skickar med er är: Tänk er som fyra församlingar med 15 kyrkor i ett pastorat. Det är pastoratet ni vilar på. Gå emellan, gå över gränserna för att fira gudstjänst tillsammans, för att vara en gudstjänstfirande församling tillsammans. Det är utmanande, jag vet! Men det går! Det går att hitta vägar och det går att börja samtalen kring det.

Visar bild på kyrkogård med högt gräs

Bilden är en bild från en kyrkogård utanför Jönköping. Ser ni hur långt gräset är? Sådär långt har jag inte sett gräset på någon kyrkogård här. Men det är så – och det hör jag i min hemförsamling också – att man gärna ser att det ska väldigt perfekt på kyrkogården. Och där vill jag verkligen slå ett slag för att här behöver vi samverka tillsammans. Det jag tydligt ser här är om något inte hinns med så är det **inte** för att det prioriterats bort. Det är två saker jag uppmärksammat: det är en omsorg om personalen som inte hinner allt.

Och det är en prioritering kring det som är ert utvecklingsområde Klimat och miljö. Det är jätteviktigt!

Vi har ju dom resurser vi har, så vi måste på något sätt hushålla med våra resurser. Och den viktigaste resursen vi måste vara rädda om är våra medarbetare, för att dom ska hålla lång tid framöver. Och nu har vi varit runt i några församlingar och det jag sett är jag väldigt, väldigt imponerad av. Här finns, som jag sa innan, en så god vilja och en så stark lojalitet och ett sådant bärande av det som är kyrkan och församlingarna. Det är faktiskt fantastiskt att se!

Så det jag vill skicka med er är: Stöd varandra i dom nödvändiga prioriteringarna. Det är ett arbete som jag tror att alla måste göra. Och det kan handla om att ha förståelse för att allt inte blir gjort omedelbart när jag själv tycker det. Det kan också vara ett stöd till förtroendevalda som ibland behöver fatta tuffa beslut för att man har ett ansvar för prioriteringar och ekonomi. Det kan också vara ett stöd till kyrkoherde som behöver fatta tuffa beslut, som till exempel stänga två kyrkor för att det finns mögel. Det vill jag verkligen understryka: det är rätt. Det hade varit fel att göra tvärtom. Så vi kan stötta varandra alla i detta om vi ser och tänker att alla vill detta, alla bär detta.

I onsdags fick vi träffa ungdomsgruppen, vi åt vi tacos tillsammans, då, vi åt taccos tillsammans och så lekte vi fruktsallad och så fick dom ställa frågor till mej. Det var otroligt roligt! Dom visade mej ett exempel på att vara förebilder. Nu ser jag inte om det är några av ungdomarna här... Yes! Då får du stå som symbol för alla ungdomarna. Heja dej! Men det var några med på gudstjänsten? Jaha, dom pluggar till prov, på tal om prioriteringar, dom gör helt rätt! Dom gick över församlingsgränserna. Eller hur? Ungdomarna går över församlingsgränserna för att få träffas. En mycket bra förebild är ni för oss alla. Heja er! Det var överhuvudtaget väldigt fint att se det arbete som ni pedagoger och diakon gör. Det har jag aldrig sett eller hört att diakonen är med i ungdomsarbetet. Heja er! Ett så gott arbete som gör att när man stiger in i en församling med så många ungdomar inte alls känner av det där tuffa och hårda och armbågåendet, utan tvärtom. Jag hörde någon kommentar, och så hörde jag någon som sa "så där säger vi inte här". Fantastiskt! Här har ni guldgruv, det måste jag faktiskt säga. Det var väldigt roligt att både leka och se det!

Det om pedagogerna också vittnar om att det i samhället finns en stor utbredd psykisk ohälsa bland barn och unga. Det innebär att ni inte nog kan prioritera det arbetet. För vad gör vi om våra barn och unga inte mår med sina liv? Så finns det något som är viktigt så är det att prioritera det. Det är liksom den röda blinkande lampan och den raka pilen – det är hit vi ska. Därför var det också fint att ha med kommunföreträdare både från Gullspång och Töreboda som verkligen sätter sig ner och säger att dom både vill och ser att alla goda krafter i samhället behöver samverka. Det är vår framtid och vårt nu som vi pratar om. Så känn er stolta för jag tycker att ni gör ett lysande arbete!

I samtalen med ungdomarna och tillsammans med mina ungdomsrådgivare kom det fram väldigt bra saker: bland annat att vaktmästarna har en grupp med unga intresserade som får lära sig svetsa. Jag vet inte riktigt var idén kom från, men många unga är ju Epa-ungdomar och har epatraktorer så dom behöver den kompetensen. Så där är ju en win-win situation!

Sen kom det också fram att det finns många dolda resurser för här finns vuxna och unga vuxna som själva i sina familjer har barn med olika diagnoser och som vet goda sätt att hantera och förhålla sig. Så man kan också ta hjälp av varandra i församlingen – av församlingsborna. Det tyckte jag var en klok idé.

Nu ska jag visa er en bild som jag hade en del sjå med att få till, det tog faktiskt lång tid igår att få till bilden. *Visar en bild med Törebodas alla kyrkor.* Här är alla era kyrkor, ni har många: 15 stycken och ett gravkapell. Och sen har jag inte räknat alla tak, det har jag lärt mig att man ska. Jag vet inte vem som vinner i vårt stift, men jag vet att Ulricehamn har 104 tak, det är ganska många. Jag tror inte ni kommer upp i den summan.

Men här tänker jag: Det är här prioriteringarna ställs på sin spets. Vi gjorde ett hobby-räkneexempel:

Sveneby kyrka kostar enligt er lokalförsörjningsplanen 19 615 kr per nyttjad timma. Den används om jag förstått det rätt visserligen inte just nu, men det får vara ett räkneexempel och då ingår värme, el, tillsyn, skötsel, larm mm. En kostnad för två gudstjänster och tre förrättningar landar på cirka 200 000 kr. För det skulle man kunna anställa en komminister i nästan fyra månader eller en pedagog ungefär i sex månader. Jag bara out:ar det – för det är till sist det här det kommer an på. Och därför tänker jag att det här arbetet behöver vi alla vara med och tänka till kring. Det är inte så att dom förtroendevalda kan trolla fram nya pengar. Men tillsammans kan ni tänka på: hur gör vi? Nu säger jag inte att vi ska stänga alla kyrkor, för då förlorar vi också något. Men hur gör vi i prioriteringarna? Hur kan vi justera i våra prioriteringar?

Det var mycket lättare att skriva in kyrkornas namn i en cirkel, *visar en bild där kyrkornas alla namn finns med i en cirkel.* Jag har hört det frågas: "hur blir vi ett större vi?" Det är alltid en utmaning när man är flera församlingar, så är det. Och så måste det få vara, för varje församling måste få ha sin egenart och sin identitet. Men om vi tänker oss att vi inte ska försvinna som församlingar, hur kan vi kan samverka och stötta varandra så att vi blir Töreboda pastorat som en samverkansform som gör att de olika församlingarna kan leva och blomstra?

Det sista jag vill säga till er är: ni har ju många rariteter här! Och så småningom ska det bli rara växter också i den bibliska trädgården. Och sen har ni ju en rar dopfont, har aldrig sett en sådan dopfont, kunde inte låta bli att ta en bild på den. Det är ju så fint att komma till de olika församlingarna, för här finns ju det som är er identitet. Vattna på det! Understöd det! Fortsätt vara stolta över det! För här finns otroligt mycket gott som jag har sett.

Och nu har jag typiskt såklart glömt namnet på skulpturen i Hova. –Kraftspel! Av Jan-Erik Hedelin gjord 1974.

Vattna på det som växtbart, levbart! Vattna på det som är er identitet! Och låt somligt vila. Ni kommer inte kunna göra allt. För att göra allt är också att låta någonting få falla bort. Sätt er ner och fundera på vad som är omistligt? Vad måste vara rädda om? Och vad kan vänta? Vad kan vila? Ni vet kyrkan har ju funnits i 2000 år, hon trillar inte av för hackor, hon kommer att leva i 2000 år till. Vi har fått nåden att låna kyrkan ett litet tag under vår livstid. Och älska henne, vara rädda om henne och en dag lämna över henne också. Det är den rörelsen som är viktig. Hur gör vi det?

Jag höll på att glömma! Musiken är ju också ett lysande exempel på tillsammans:skapet! Vi såg det vid första mässan då ni drog ihop olika körer och vi såg det idag. Vilken ton som spred sig i kyrkan, den sitter fortfarande kvar härinne!

Även om jag kommit med lite förmaningar och tips och råd så är min grundkänsla: ni är fantastiska evangeliebärare här i Töreboda pastorat! Fortsätt att vara det och var rädda om varandra. Förtroendevalda, församlingsbor, anställda och alla som rör sig och finns i ert område.

Tack för att vi har fått visitera er!

A handwritten signature in black ink, reading "Monica Fritzson". The signature is written in a cursive, flowing style with a small cross-like mark at the beginning.

Biskop Ulrica Fritzson